

[Landbrugsministeren.]

ved Siden af, at det forekommer mig, at alle, der har en lille Smule Kendskab til Forholdene, vil føle det ganske unødvendigt, at jeg imødegaar den. Vildmosen er Jord, som er af udmærket Beskaffenhed, som kan give store Afrøder, og som kan give disse Afrøder uden at behøve at faa tilført særlig megen Kunstgødning og navnlig ikke særlig dyr Kunstgødning.

Angaaende Marsken ved Tønder skal jeg sige, at de Tal, jeg kom med forleden, selvfølgelig er rigtige. Det vil koste ca. 500 Kr. pr. Td. Land, hvis man fuldt ud skal udnytte de Grundforbedringer, der er Tale om. Det Beløb, der medgaar til Afvandingen efter den Plan, der blev gennemført ved Lov, andrager ca. 300 Kr. pr. Td. Land, og deraf betaler Staten de to Trediedele. Men dertil kommer, at skal Jorden fuldt udnyttes, maa man have den udgrøftet, eventuelt drænet, og det vil, saa vidt man kan regne ud, koste et Beløb, der ligger omkring 200 Kr. pr. Td. Land, saaledes at vi kommer op paa 500 Kr. pr. Td. Land, hvis vi skal have alle Driftsmuligheder frem. Og dette Beløb, altsaa 500 Kr. pr. Td. Land, medgaar alene til Grundforbedringer, hvorimod der i de 800 Kr. pr. Td. Land til Vildmosen indeholdes ogsaa den Købesum, man gav for Jorden.

Heraf vil man se, at det er meget tvivlsomt, om det sidste Foretagende er mere rentabelt i sig selv end det første. For det sidstes Vedkommende er Forholdet jo det, at af de Penge, der her er Tale om, betaler Staten, som sagt, de to Trediedele, af de 300 Kr. altsaa 200 Kr. pr. Td. Land, i rent Tilskud til private Lodsejere til Gennemførelse af det Formaal, her er Tale om. Og naar man saa vil hævde, at den sidste Opgave har vist sig at være rentabel, den er der Ræson i, saa vil jeg dertil sige, at det kommer an paa, hvordan man ser paa det.

Thi hvorfor kom man til Staten? Selvfølgelig fordi de paagældende Lodsejere havde den Opfattelse, at de ikke kunde magte denne Opgave alene, og hvis den skulde gennemføres — og det vilde være nødvendigt af Hensyn til den nye Driftsform —, maatte Staten yde et endog meget stort Beløb.

At det er en Opgave, der fortrinsvis tiltaler det ærede Medlem, er jo nok muligt, for her er der jo Tale om, at Staten yder betydelige Beløb, 200 Kr. pr. Td. Land, til enkelte Landmænd til Opdyrkning eller Forbedring af deres Jord; men

det er jo ikke noget Bevis for, at Pengene er givet klogere ud her end til Opdyrkingen af Vildmosen. Og hertil kommer, som jeg nævnte forleden Dag, de betydelige Virkninger for Landbruget, som Opdyrkingen af Vildmosen har haft i de paagældende Egne, og de Erfaringer, som Opdyrkingen har givet en Række Landmænd med Hensyn til Opdyrkingen af lignende Jorder.

Det ærede Medlem udtalte til sidst overfor mig sin Utilfredshed med min Udtalelse om det ønskelige i en Forhøjelse af Land- og Skovarbejdernes Lønninger under den forbedrede Økonomi for Landbruget. Jeg har udtalt mig saaledes, fordi jeg mente, at det var et Retfærdighedshensyn overfor disse Mennesker. Det var den ene Aarsag. Men den anden var den, hvad jeg slog fast forleden som min Opfattelse, at det vilde være til Fordel for det arbejdende Landbrug, hvis noget saadant sker i en Opgangsperiode. Ellers bliver Resultatet ganske simpelt dette, at den økonomiske Forbedring i Landbruget medfører højere Priser, højere Gældsbyrder, og det arbejdende Landbrug bliver derfor ingenlunde bedre stillet, tværtimod.

Og jeg gjorde det ogsaa med de Erfaringer for Øje, at Landarbejderne Gang efter Gang under Højkonjunkturer ingenlunde har faaet deres økonomiske Kaar forbedret, saadan som de burde have det efter disse Højkonjunkturer, fordi Arbejdsløsheden i andre Erhverv er med til at holde Lønnen nede i Landbruget, selv om det er gunstige Tider for dette.

Hertil vil jeg yderligere føje, at alle, der kender lidt til de økonomiske Forhold i Landet i de forskellige Klasser af Mennesker, vil vide, at ingen Stand i Danmark har saa ringe økonomiske Kaar som netop Landarbejderne. Derfor finder jeg det for mit Vedkommende rigtigt og retfærdigt og klogt, om man vil være med i det Arbejde, jeg her har antydnet.

Det ærede Medlem udtrykte sig jo saa smagfuldt, at der var ingen Grund til at skribe op her i Rigsdagen om Landarbejdernes Løn. Jeg skal ikke komme ind paa en Omtale af, hvem der skrigger højest op her i Rigsdagen, det ærede Medlem eller jeg, det overlader jeg fuldkommen til de ærede Medlemmer at afgøre.

Naar det ærede Medlem nærer Afsky for Landarbejdernes højere Løn, kommer det muligvis af, at han ikke har tilstrækkelig social Forstaaelse; derfor vil han ikke være med i dette Arbejde. Det passer fuldkom-